

V ARGENTINO PRIHAJA DUHOVNIK GAŠPER MAUKO

Z veseljem smo v Argentini sprejeli novico o bližnjem prihodu novega dušnega pastirja za čredo argentinsko-slovenskih vernikov. K nam se bo namreč podal Gašper Mauko in se pridružil gg. Francu Cukjatiju in Robertu Brestu.

Prijazno je sprejel pogovor in se nam predstavil.

Ping pong - življenjepis na kratko:

- **starost:** 36 let
- **domači kraj:** Vrhnje; vas pri Radovljici (Gorenjska)
- **družina:** V družini smo trije otroci. Sam sem najstarejši. Brat Aljaž je tri leta mlajši, sestra Neža pa petnajst let mlajša.
- **leto posvečenja in nove maše:** Zakrament mašniškega posvečenja sem prejel leta 2015. Navadno novomašnike posvečujejo 29. junija, ko godujeta sveti Peter in Pavel, apostola. Tisto leto pa smo posvečenje prejeli dva dni prej, saj je ljubljanska nadškofija dobila novega nadškofa, sedanjega ordinarija msgr. Stanislava Zoreta. Ta je na sam praznik apostolov v Rimu prejel palij. Ker je tako posvečenje padlo na soboto, sem naslednji dan, 28. junija, že lahko obhajal novo mašo v domači župniji v Radovljici.
- **duhovniška pot:** Duhovniško služenje sem leta 2015 pričel kot kaplan v župniji Vrhnika, kjer sta bili pod soupravo tudi župniji Zaplana in Podlipa. Leta 2017 sem službovanje nadaljeval v dveh župnijah hkrati, to sta bili Šenčur in Cerklje na Gorenjskem. Dalje me je pot vodila na Homec, kjer sem prvič samostojno prevzel župnijo, in obenem soupravljal župnijo Vranja Peč. Po štirih letih sem se vrnil v domače kraje pod vršace Karavank in tu župnikoval v župniji Breznica tri leta. V tem času je minilo deset let mojega duhovništva, po katerih pa me Gospod postavlja pred nove izzive.
- **kaj vam razveseljuje prosti čas:** Uživam v izletih v naravo, naj bo samo preprost sprehod po gozdu ali pa vzpon na katerega izmed gorskih vrhov. Kljub temu, da nisem zaključil veterinarskega študija, ohranjam veselje do naravoslovja. Obenem se v počitniškem času rad podam na potovanje in odkrivam svet. Poleg tega me privlačijo tudi knjige, glasba in film.

→ Kako in kdaj ste začutili božji klic in se odločili za duhovniški poklic?

O duhovniškem poklicu kot vseživljenjskem poslanstvu sem pričel premišljevali v začet-

ku študijskih let kot novopečeni študent veterinarske fakultete v Ljubljani. Spominjam se ga kot notranje precej viharnega obdobja, ko so na vrsto "končno" prišla vprašanja o smislu življenja in poti, ki jo želim prehoditi. Nezanemarljivo vlogo je imel tudi zgled domačega župnika Andreja Župana. Ta je s svojim prihodom v župnijo precej prevetril moje do tedaj precej enoznačne predstave o duhovništvu. Poleg tega sem v tistem času doživel zelo močno duhovno izkušnjo, ki je poskrbela, da sem iz "katoličana navade" postal "katoličan vere". Bog je v nekem trenutku nežno, a z vso silovitostjo vstopil v moj notranjin svet in postavil temelje za odločitev Zanj. Še danes ne znam prav dobro in do zadnje podrobnosti opisati te izkušnje in poteka odločitve, vem pa, da je bila ta možnost kar naenkrat sploh možnost, za katero bi se odločil; prej namreč zame ni obstajalo drugo kot poročeno in družinsko življenje. Odločil sem se v relativno kratkem obdobju. V dveh mesecih drugega študijskega semestra prvega letnika veterine sem vedel, da bom v oktobru prestopil prag teološke fakultete in bogoslovnega semenišča. Za družino, prijatelje in znanke je bil ta korak rahel šok, a končno je postalo jasno, da je storjen v pravi smeri.

→ Odločitev za pastoralno delo v Argentini je gotovo en velik izziv, zanima nas, kaj vas je nagovorilo, da ga sprejmete?

Prva izkušnja Argentine je nastopila februarja leta 2016, ko sem obhajal ponovitev nove maše pri sorodnikih v Mendozi in tam z družino preživel štirinajst dni nevedoč, da si bomo zadnjič segli v roko z zdaj že pokojno Tončko Šmon, sestro mojega starega očeta. Takrat je bilo bolj v šali rečeno, da bi bilo najbolje, da kot duhovnik ostanem kar v Mendozi. Seveda mi je bilo jasno, da gospod nadškof ne bo navdušen nad idejo. :) Zanimivo je, da sem osem let kasneje prejel klic predsednika koordinacije za Slovence v zamejstvu in po svetu z vprašanjem, če bi sprejel delo duhovnika med rojaki v Argentini. Po pravici povem, da sem ostal brez besed in najprej sploh nisem vedel, kaj naj odgovorim. Vzel sem si nekaj časa za premislek in končno rekel "da". Kako drugače pa bi kot Kristusov učenec in duhovnik lahko odgovoril? Izgovorjeni "Tukaj sem!" na dan posvečenja namreč ni le okrasni stavek, ki podaljša obredje, ampak izpriča pripravljenost, da kot duhovnik služim Bogu in Cerkvi tam, kjer je to najbolj potrebno in smiselno. Lani oktobra se mi je slednje še posebej potrdilo med romanje k Mariji v Fatimo. Po prošnji za potrditev pravilnosti odločitve sem prejel zelo neposreden odgovor. Ob odprtju aplikacije Facebook naslednje jutro je bila namreč prva

objava, ki sem jo ugledal, iz Bogoslovnega semenišča v Ljubljani. Zjutraj je maševal in pridigal msgr. dr. Mitja Leskovar, apostolski nuncij v DR Kongo in izrekel naslednje besede: "Mislim, da je dobro, da tam, kjer smo, da se vržemo celi noter, potem pa, da smo pripravljeni dvigniti sidro in iti na naslednjo službeno mesto. [...] Kjer nas Bog in Cerkev posebej želita." Ko smo lani novembra z duhovniškim oktetom Oremus obiskali slovenske skupnosti v Argentini in sem imel priložnost začutiti še širši utrip dogajanja, se mi je odločitev o selitvi samo še utrdila.

→ Pred malo manj kot letom dni smo se srečali v Buenos Airesu, ko ste nas obiskali kot član duhovniškega okteta Oremus. Ali je bil to vaš prvi obisk v Argentini? Kakšni so bili vtisi ob obisku?

Kot rečeno, je bila to moja druga izkušnja Argentine, vendar pa je bila z vidika srečanja s slovensko skupnostjo bolj temeljita. Vtisi so bili res neprecenljivi. Samo dejstvo, da se osemdeset let po koncu druge svetovne vojne v Argentini še vedno govori slovensko, je navdušujoče. Dalje pa odnos do slovenske državne himne in zastave, ohranjanje vere, umetnosti, kulture in skupnosti, odprtost in sproščenost, vse to so stvari, ki človeku pustijo neizbrisen spomin pristnega veselja in ponosa.

→ Kdor poje dvakrat moli... Trije Slovenci, pevski zbor... Več ljudskih rekov združuje petje, vero in slovenstvo. Kako nam lahko glasba pomaga, da smo boljši kristjani in tudi boljši Slovenci?

Glasba, posebej zborovstvo ima v slovenski tako sakralni kot posvetni tradiciji res posebno mesto, kar ni naključje, saj je slovenski človek neovrgljivo navezan na svet krščanske duhovnosti in bivanja z ritmom zemlje, ki mu daje življenjski prostor. Področje umetniškega izraza namreč kot vir navdiha razkriva človekovo iskanje v svetu transcendentalnega in izkušnjo naporov za samoohranitev v tusvetnem. Identiteta slovenskega človeka bo tako vedno zapisana s pridno pazljivostjo v duhu katoliške misli in s krjvo domovini predanega človeka. Ker se vse to izraža tudi skozi glasbeno umetnost, imamo s sodelovanjem pri njej in ozaveščanjem njenega sporočila odlično priložnost, da zapopademo vso njeno sporočilnost s priznavanjem Božjega kot najvišjega kriterija dobroti in pravšnjosti obenem z zavedanjem o unikatnosti vsebine slovenstva, za katerega ni nepomembno, če se kar utopi v zmešnjavi sodobnega relativizma in globalizacije.

→ Kakšna je vaša vizija dušnopastirskega dela med Slovenci v Argentini?

Treba je priznati, da sta dva relativno kratka obiska slovenske skupnosti v Argentini mnogo premalo, da bi mogel realno in celostno ovrednotiti stanje in iz njega izhajajoče potrebe. Brez dobre analize trenutnih izhodišč ne more biti konkretne vizije ciljev, ki bi jih radi v prihodnosti dosegli. V tem smislu lahko podam le tiho željo, da bi bil med vami najprej Kristusov duhovnik in zaupanja vreden človek.

→ Za našo skupnost - za stare in mlade - je

(še vedno) pomembno, da versko življenje poteka v slovenskem jeziku, saj je katoliška vera eden od stebrov skupnosti, ki je nastala po koncu druge svetovne vojne. Kako pa vi gledate na to povezanost vere in narodnosti?

Kakor sem nakazal že zgoraj, sta po mojem mnenju vera in narodna identiteta neločljivo povezani. Vsebina veroizpovedi namreč temeljno zaznamuje zunanji izraz narodove kulture, umetnosti, odnosa do osnovnih moralnih vprašanj družbe in posameznika, oblikovanja skupnosti in relacij znotraj nje itd.. Slovenci bomo ostali Slovenci v polnem pomenu besede ne le z ohranjanjem specifične dednega materiala, ampak kolikor in samo takrat, dokler bomo ostali katoličani. Katolištvo nam namreč postavlja izhodišča za oblikovanje vsebine slovenstva. Ko in če bomo tega popolnoma zanemarili ali se mu celo odpovedali, ne bomo več Slovenci, ampak nekdo drug.

→ Izvedeli smo, da ste vključeni v dejavnosti slovenskih skavtov. Pred več desetletji je bila v naši skupnosti dejavna skavtska skupina - sicer prav gotovo zelo različna od današnjih. Kaj mladim nudi vključenost v skavte, kaj je to vam pomenilo? Ali mislite, da so te dejavnosti možne za naše mlade, ki živijo v vele mestu?

V Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov (ZSKSS) sem vključen od nastopa diakonske službe v župniji Domžale v okviru šestega letnika bogoslovja, kar pomeni, da pri dejavnostih skavtov sodelujem dobrih deset let. Ker prej nisem bil skavt, so bila začetna leta namenjena predvsem spoznavanju vsebine skavtstva in metodike dela, obenem pa tudi čas nerodnosti. Včasih sem bil zato ob mlajših sovoditeljih kot "kura brez glave", pri čemer sem bil neznansko hvaležen za njihovo potrpežljivost in prizanesljivost. :) V nadaljnjih letih, ko sem v ZSKSS opravljal delo duhovnega asistenta tako na lokalni kot na državni ravni, sem odkrival veliko bogastvo v vsebini in dobrobiti, ki jo predstavlja otrokom in mladostnikom vključenim v proces skavtske vzgoje. Gre za celosten in premišljen pristop k izoblikovanju pristnega, samostojnega, odgovornega in zdravega kristjana in državljana. Ravno zaradi tega, ker gre za celostno vzgojo človeškega bitja od mladih let, življenjski prostor - govorimo o kraju bivanja (velemesto, mesto, vas ...) - ne pogojuje uspešnosti procesa, zato ne vidim razloga, zakaj tovrstna dejavnost ne bi uspevala tudi v kateri od slovenskih skupnosti v Argentini. Seveda pa se tega ne da vzpostaviti čez noč, ker gre za daljši proces usposabljanja vodite-

nadaljuje →

NAŠ POGOVOR | GAŠPER MAUKO

ljev, ki tako pridobijo potrebne kompetence za delo z mladimi udeleženci. Skavtstvo namreč ni zaporedje dejavnosti po navdihu improvizacije, ampak celosten način dela z mladimi, ki zahteva določeno znanje in veščine.

→ Nova služba prav gotovo prinaša številne izzive, tudi težave: španščina, življenje v vlemestu, “župnija” velika za pol Slovenije, novi farani. Kako se pripravljate na to novo službo, kaj pri tem pričakujete od vaše nove črede?

Čeprav se zavedam, da bo selitev v Argentino na mnogih področjih predstavljala veliko spremembo v mojem življenju, se zavestno trudim omejiti razmišljanje o tem, saj ne želim, da me brezplodno obremenjuje. Želim se kar se da dobro pripraviti, pri čemer stami z informacijami v veliko pomoč oba brata v duhovništvu Franci Cukjati in Robert Brest. Dalje me ves čas zgledno podpira tudi predsednik koordinacije za Slovence v zamejstvu in po svetu msgr. dr. Anton Jamnik in drugi. Na tem mestu vsem podpornikom izrekam veliko hvaležnost.

Kaj pa pričakujem od nove črede, kot jo imenujete? V bistvu imam samo eno prošnjo: prosim za veliko mero potrpežljivosti, posebej pri rabi španščine, kjer imam največjo tremo. Nekateri so mi sicer priporočili izobraževanje ob španskih nadaljevankah, a dvomim, da bo njihov besedni zaklad dovolj. :D

→ Na mladih svet stoji... na teh, ki so mladi po letih in tudi nas, mladih po srcu. Kakšno sporočilo želite kot mlad duhovnik pred odhodom v Argentino posredovati mladim na drugem koncu sveta?

Obdobje mladosti bi bržkone lahko primerjali z razburkanim morjem, ki se z vso silo zaganja v skalnato obalo. Je čas intenzivnega iskanja odgovorov na vprašanja v smislu kdo sem, komu pripadam, kam grem? Je čas uporništvazoper utečene navade in predstave o življenju. Je čas, ko človek išče svoje mesto v tem svetu. Je čas norosti, dogodivščin, smeha največjim neumnostim, drznosti in predrznosti, preizkušanja meja, padcev in razočaranj, solza in spominov. Je čas idealov in prepričanja, da jih poln mla-

dostne energije lahko dosežeš. Je čas vsega po malo in je čas, ko se življenje živi v polno. Hvala Bogu za to!

Dragi mladi, želim vam, da bi res lahko mladost izživelipolno. To ne pomeni vse povprek in brez zavor. Biti svoboden kot ptica namreč ne pomeni početi vse, kadarkoli in kjerkoli, če si dalje suženj posledic nepremišljenih dejanj. Živeti polno pomeni živeti z Njim, ki te usmerja tja, kjer si lahko resnično svoboden, in živeti za tisto, za kar si od Njega ustvarjen. Živeti polno pomeni hoditi z ramo ob rami z brati in sestrami, s čistimi nameni, z jasnim pogledom in odprtim srcem, s trdnim korakom, ki ne pohodi, ki ne rani. Živeti polno pomeni spoštovati, prisluhniti modrosti sivih glav, pa čeprav se ti ne ljubi in praviš “Kaj me briga!”. Živeti polno pomeni objeti življenje z vsem, kar si in z vsem kar zmoreš, pa ne najprej zase, ampak za druge in v hvaležnosti Njemu, ki te je tako čudovito ustvaril.

→ Za konec pa ne smemo pozabiti na najpomembnejše... v Argentini smo vsi fanatiki nogometa. Kateri pa je vaš najbolj priljub-

ljen šport? Za katero nogometno moštvo boste navijali v Argentini?

Tu bom za vas najbrž največje razočaranje... :D Moram priznati, da šport ni na seznamu mojih zanimanj. Mogoče včasih in nekje pri strani. Pogojno bi lahko rekel, da največ mojega zanimanja požanjejo zimski športi, med njimi smučarski skoki in hokej na ledu. Glede nogometa sem nepoučen in se vam bom rade volje pustil poučiti, zato se glede pripadnosti kateremkoli klubu ne bi rad vnaprej izrekal, da si po nepotrebnem ne nakopljem kakšne jeze. ;)

Pogovarjala se je Mariana Poznič

 DOBRODOŠLI DOMA 2025 (2. del)

Konec aprila me je predsednik Slovenskega doma v San Martinu, Marjan Boltežar prosil, če lahko zastopam Dom na dogodku “Dobrodošli doma” v Sloveniji. Rekel je da bi morala biti 21. in 22. junija v Novi Gorici, 29. junija v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu in 3. julija v Gorici, ostali dnevi pa bi bili prosti. Da to organizira Zedinjena Slovenija in če imam dvome, naj govorim s predsednikom Juretom Komarjem.

Meni je Slovenija zelo všeč, ampak ne poleti, ker zelo trpim vročino, kljub temu me je zamikalo, da bi šla. Nisem vedela, za kaj gre, kdo gre, kaj je treba na tem dogodku delati....

Gospod Jure Komar je organiziral sestanek v Slovenski hiši za vse, ki smo bili izbrani, da predstavljamo našo skupnost iz Argentine. Razložil je, da Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu v sklopu Evropske Prestolnice kulture GO! 2025 organizira vsakoletno srečanje Dobrodošli doma 2025 v drugi polovici junija 2025 in da obstaja možnost, da se naša skupina prijavi za udeležbo na dogodku, s čimer bi Urad delno kril stroške potovanja.

Zmenili smo se, da vsak od nas potuje kadar more in da si tudi vsak preskrbi nastavitev, za tiste, ki te možnosti nimajo je pa gospod Jure preskrbel sobe v dijaškem domu v Ljubljani.

Prišla sem v Ljubljano 18. junija ponoči. Za 19. junija ob 10. uri nas je gospod Jure povabil v Državni zbor Republike Slovenije na Vseslovensko srečanje, nato ob 18. uri v NUK (Narodna in univerzitetna knjižnica) na precstavitve Čehove komedije “Tragik po sili”, v uprizoritvi Danija Grbec in Borisa Rot.

Nisem mogla pravočasno priti v Državni zbor, šla sem pa v NUK in tako začela s prvo dejavnostjo tega dogodka. Predstavitev je bila enodejanka in smo se nasmejali skoraj od začetka do konca. Po predstavitvi so nas pogostili s hladno pijačo in prigrizkom. Poleg naše skupine smo se srečali z mnogimi argentinskimi Slovenci, ki živijo tam.

V soboto, 21. junija ob 12:15 se je cela skupina zbrala pred lutkovnim gledališčem na Krekovem trgu in odpotovala proti Novi Gorici. Peljali smo se z avtobusom, katerega je vozila gospa Edita. Prispeli smo okoli 15. ure. Bilo je prezgodaj.... Na odru so vadili za nastope, štante so šele postavljali, bilo je zelo vroče in bili smo lačni, a našli smo prijetno senco pod smrekami in štant z empanadami

in pijačo. Ko smo pojedli so štanti bili pripravljeni za obisk, in kmalu so tudi začeli nastopi akrobacij, folklornih plesov, deklamaciji, pevskih zborov in pevskih skupin. Tudi tukaj smo srečali ogromno argentinskih Slovencev, ki ne živijo več v Argentini. V Ljubljano smo se odpeljali okoli 22:30 precej utrujeni, a zelo veseli in prišli okoli 1:00 a.m.

V nedeljo, 22. junija ob 8:15 uri smo se zopet zbrali na Krekovem trgu in se odpeljali proti Sveti Gori. Ob 11:30 je bila slovesna maša, katero je daroval Ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik, po maši so nas povabili na družabno srečanje, ki se je kar zavleklo, ker je bilo veliko ljudi in vsi so radi klepetali. Imeli smo čas, ker so nastopi v Novi Gorici začeli šele ob 18. uri, zato smo se že prejšnji dan zmenili, da se bo Edita pozanimala, kje je kaj odprto za kosilo. In res nas je peljala v gostilno, kjer so nam ponudili nedeljski meni: govejo in gobovo juho, solato, dunajski in navaden zrezek s krompirjem, pijačo, posladek in kavo! Takoj ko smo rekli, da je v redu so začeli nositi na mizo. Bilo je zelo dobro, obilno in gratis, ker je častila Zedinjena Slovenija.

Po poznem kosilu smo se odpeljali v Novo Gorico. Tokrat so bili pred odrom postavljeni stoli, bilo jih je ogromno a vseeno premalo, ker je bilo zelo veliko ljudi. Večer je otvoril minister Matej Arčon in se zahvalil organizatorjem, nastopajočim in publiki za številan obisk. Sledili so nastopi in koncerti skupin.

V ponedeljek, 23. junija, smo se ob 18:30 zbrali v stolnici Svetega Nikolaja pri slovesni maši za Domovino. Mašo je daroval predsednik SŠK in novomeški škof dr. Andrej Saje, spremljalo ga je 14 škofov. Bilo je več kot 100 duhovnikov in sester in zastopniki vseh verskih skupnosti ki delujejo v Sloveniji. Prisotni so bili ga. Predsednica Slovenije Nataša Pirc Musar, predsednik Državnega zbora Marko Lotrič, voditelji policije, vojske in gasilcev. Med mašo je prepeval stolni pevski zvor s solističnimi vložki Marka Fink.

Bilo je zelo ganljivo.

29. junija smo šli v Šentjošt. Ob 12. uri je bila slovesna maša, katero je daroval Ljubljanski nadškof Stanislav Zore. Med mašo, katero so darovali za padle domobrancel iz tistega kraja, je nadškof blagoslovil novi zvon, katerega so dali delati po vzorcu prejšnjega,

ki je počil. Sledila je spominska proslava ob 80-letnici konca vojne, slavnostni govor je imel g. Lojze Peterle. Po proslavi so podelili Ehrlichovo priznanje g. Marjanu Grumu, v njegovem imenu je sprejela priznanje gospodična Mirjam Oblak.

Sv. maša, proslava in podelitev priznanja so potekali na prostem, bilo je tako vroče da so med mašo delili mineralno vodo. Po maši so nas pogostili s pecivom, sadjem, in vinom. Povabili so nas tudi v Možinetovo hišo na zakusko. Ravno na ta dan je praznoval rojstni dan g. Lojze Peterle in ko je vstopil v Možinetovo hizo smo mu zapeli in nazdravili.

Popoldan, ko smo se vozili nazaj v Ljubljano, smo se ustavili v Šentvidu na kavico in se potem napotili v zavod Svetega Stanislava, kjer je Izseljenško društvo Slovenija v Svetu organiziralo Tabor Slovencev po svetu. Začelo se je ob 17. uri s sv. mašo, katero je daroval ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik. Po sv. maši je program nadaljeval v dvorani. Po govorih je nastopila Rast LIV iz Argentine z recitacijami, plesom in petjem in folklorna skupina iz Pristave, plesali so belokranjske, prekmurske in rezijanske plese. Sledila je okrogla miza »80 let zvestobe in ustvarjalnosti« katero je vodil dr. Federico Potočnik, sodelovali so dr. Zdravko Inzko, inž. Jernej Dobovšek in mag. Martin Breclj. Program je zaključil Dani Grbec z igro “Tragik po sili”.

1. julija smo se zbrali ob 11. pred Državnim zborom. Gospa Suzana Lep Šimenko nas ni mogla sprejeti zaradi drugih obveznosti, zato nas je sprejela članica Komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu gospa Vera Granfol. Sprejeli so nas s sokom in kavico in nam podarili knjižico, kjer je v obliki risanke razlaga temeljev republike. Vsak izmed nas se je predstavil in nekaj povedal. Zahvalili so se nam, ker smo tihi ambasadorji Slovenije. Razkazali so nam parlament: razne dvorane, zbirko uradnih daril, katere prejmejo na diplomatskih srečanjih in nam povedali, kakšna darila delijo v imenu Slovenije.

Nadaljevali smo dan z obiskom v NUK, kjer nas je sprejela Helena Janežič. Povedala je o nastanku in zgodovini knjižnice in nam razkazala impozantne čitalnice ter posebno sobo, kjer je zbirka vsega gradiva tiskanega v slovenščini v tujini.

2. julija smo se dobili ob 10. uri pred Ljubljansko nadškofijo. Sprejel nas je ljubljanski pomožni škof msgr. dr. Franc Šuštar. Razkazal nam je dvorišče, grbe vseh škofov, ki krasijo

stene stopnišča, sejo dvorano in kapelo. Na kratko nam je povedal zgodovino škofov. Tudi zgodovino stavbe nam je povedal, in da so tam prespali slavni ljudje, kot Napoleon in papež Janez Pavel II. V kapeli smo skupaj zapeli Marijino pesem in nam je podelil Božji blagoslov. Po skupnem fotografiranju na dvorišču, prepletenem z zelenjem, smo se poslovili.

Od tam smo, nekateri peš in nekateri s “Kavalirjem”, šli do Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu. Sprejele so nas državna sekretarka Vesna Humar in Jasna Vrečko. Posedli smo se okoli mize, na kateri je zopet bil sok ter pecivo. Prišel je minister za Slovence po svetu Matej Arčon in se simpatično z nami razgovarjal. Seveda so ga zanimale razmere slovenske skupnosti v Argentini in je obljubil da bo Urad še naprej finančno podpiral kulturne dejavnosti za ohranjanje slovenskega jezika, navad in petja v Argentini.

3. julija smo se dobili ob 15:30 uri pri Lutkovnem gledališču in se odpeljali proti Gorici, kamor nas je povabilo Izseljensko društvo Slovenija v svetu na Argentinski večer v kulturnem centru Lojze Bratuž.

Ob 19. uri se je začel program v zelo veliki dvorani centra. Pozdravila sta nas ga. Francika Žgavec, direktorica kulturnega centra in minister g. Matej Arčon. Takoj po pozdravih je nastopila folklorna skupina Pristava v različnih narodnih nošah, s plesi iz različnih krajev slovenije. Sledil je nastop Rasti LIV in igra “Tragik po sili”.

Povabili so nas na dvorišče za družabno srečanje. Ob glasbi skupine La Zorka nas je pogostilo podjetje Momentos café z empanadami, toplim rogljčki s sirom in šunko in mnogo pijače. Tudi tu smo doživeli veliko ganljivih srečajn.

Zaključili smo dan pozno zvečer in s tem tudi zaključili skupne dejavnosti v Sloveniji. Poslovili smo se od treh članov naše skupine, ki so naslednji dan iz Trsta že vračali domov in so zato ostali v Gorici. Avtobus je bil bolj prazen, ko smo se vračali proti Ljubljani.

Ostalo je kup skupnih doživetji, veliko razgovorov in spoznavanj med nami, srečala sem 16 prijaznih in veselih ljudi, ki so me spremljali pri teh nepozabnih dogodkih.

Zahvala Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za vabilo in podporo in tudi Zedinjeni Sloveniji za organizacijo tega obiska v našo Slovenijo.

Lučka Makek

NEKAJ UTRINKOV - DOBRODOŠLI DOMA 2025

TRAGIK PO SILI

Letos smo imeli čast, da smo z gledališko skupino Slovenska vas nastopili v naši ljubi Sloveniji z gledališko igro Tragik po sili ruskega dramatika Antona Čehova. Delo, napisano v začetku maja 1889 in osnovano na njegovi prejšnji kratki zgodbi Eden izmed mnogih (1887), je enodejanka, ki je bila premierno uprizorjena 1. oktobra 1889 v Nemškem klubu v Sankt Peterburgu kot del osmih vaudevillov, ki jih je ruski avtor napisal v tistih letih.

Ker sem v preteklosti režiral kar nekaj del velikega ruskega dramatika Antona Pavloviča Čehova in ker so bila vsa zelo lepo sprejeta pri slovenski publikli, ki živi v Argentini, sem odkril to enodejanko z naslovom Tragik po sili (1889). Že preje smo z gledališko skupino Slovenska vas uprizorili Čehove enodejanke Medved (iz leta 1888), Snubač (1888) in O škodljivosti tobaka (1886), ki jih je avtor napisal v začetkih svojega dramskega ustvar-

janja. Vse smo igrali v slovenščini v različnih slovenskih domovih. Tragik po sili je enodejanka, ki smo jo uprizorili v letih 2015 in 2016 v Hladnikovem domu v Lanusu, v Slovenskem domu San Martín, v Našem domu v San Justu, v Slomškovem domu v Ramos Mejiji, v Slovenski hiši ter zdaj še na tej turneji po Sloveniji, kjer smo nastopili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, v Jurjevi dvorani v Stari Loki, v dvorani Narodnega doma v Logatcu, pri Taboru Slovencev po svetu v Zavodu sv. Stanislava in na Argentinskem večeru v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Novi Gorici.

Osebe v igri sta družinski oče Ivan Ivanovič Tolkačov (nastopal ga je Dani Grbec) in njegov prijatelj Aleksej Aleksejevič Murashkin (igral ga je Boris Rot). Sta dva povprečna človeka – ne junaka, ne zlobneža – temveč preprosta, človeška lika, ki živita vsakdanje življenje s svojimi neuspehi in hrepenenji. Ravno zato imam rad ta Čehovova dela, v katerih se človek tako dobro prepozna in najde skupne točke s temi odrskimi osebami.

Ekipo je dopolnila Helena Cerar, ki je bila

asistentka in skrbela za maskiranje.

Izkušnja nastopanja v Sloveniji na prireditvi Dobrodošli doma in celotna turneja nasploh je bila izjemna, še posebej zato, ker smo lahko igrali za novo publiko, ki nas še ni poznala. Zelo me je zanimalo, kako nas bodo sprejeli – in iskreno, bilo je za nas darilo, ki ga iz našega spomina težko izbrišeš.

Zelo smo hvaležni vsem, ki so organizirali, pomagali in podpirali, da smo lahko uresničili sanje – nastopiti »doma«.

D.G.

USTVARJALNI SVET MARJANA GRUMA, UJET V BOGATO UMETNIŠKO KNJIGO

Politična emigracija Slovencev po drugi svetovni vojni je v svet pregnala tudi Marjana Gruma, takrat šestletnega fantiča, danes svetovno znanega umetnika, ki živi in ustvarja v La Boci, v Buenos Airesu. Marjan Grum močno nagovarja s svojo življenjsko zgodbo –kako je sprejel svojo težko usodo in jo preliv v ustvarjalnost, v umetnost. Gre namreč za zgodbo človeka, ki mu je komunistična revolucija že v rani mladosti vzela očeta, sam pa je kot begunec prišel v tuj svet, kjer se je soočal z izzivi revščine in ohranjanja slovenske identitete. Vplive novega argentinskega okolja je izredno subtilno vpletal v svoja dela in s sintezo obeh kultur – tako slovenske kot argentinske – kot samouk ustvaril edinstveno umetniško pot.

Konec maja je v Sloveniji izšla obsežna knjiga z naslovom Marjan Grum, s katero je njegova umetniška govorica končno dosegla tudi širšo kulturno javnost v rodni domovini, ki ji umetnik skozi dela posveča veliko bolečine, odgovornosti in ljubezni. Tako so je v juniju v Sloveniji in zamejstvu zvrstilo kar pet predstavitev nove monografije, ki jih je spremljal bogat kulturni program, obar-

Prva predstavitev knjige v Trstu, 9. 6. 2025; večer sta glasbeno obogatila basbaritonist Marcos Fink in baritonist Lucas Somoza Osterc.

van s slovensko in argentinsko pesmijo. Na predstavitvi v Trstu, na Igu in v Gorici sta basbaritonist Marcos Fink in baritonist Lucas Somoza Osterc na začetku zapela slovenske pesmi, zaključila pa z argentinskimi melodijami in ganljivo odpeto Pueblito, mi pueblo. V Celovcu je za glasbeno noto poskrbel Oktet Suha, v Šentjoštu pa pianistka Katarina Tominec in domači ustvarjalci. Grumovo umetniško ustvarjalnost je približala priložnostna fotografska razstava izbranih del, ki je spremljala večere, sam umetnik pa se nam je pridružil skozi kratko filmsko projekcijo Barbare Kržišnik in Mirjam Oblak, s katero nas je popeljal v svoj Kulturni center Muzej Conventillo Marjan Grum in odstrl delček svojega ustvarjalnega naboja.

Grum je zelo izviren umetniški ustvarjalec, ki ima veliko smisla za ročno obdelavo materialov, še posebej kovin. Gotovo je najbolj prepoznaven po skulpturah iz železa, ki s svojimi elegantnimi linijami uprizarjajo prizore iz vsakdanjega življenja buenosaireških ulic – tango, glasbenike, gavče ... Zelo ekspresivna druga dela pa kritično komentirajo temne pojave v človeški družbi – predvsem vojne in vsakršno nasilje nad človeškim življenjem. Je zelo intuitiven, v svoja dela vpleta tudi krščansko tematiko in se preizkuša v različnih tehnikah – tako v kiparstvu, slikarstvu kot sodobnejših instalacijah.

Knjiga je nastajala dve leti, je v celoti dvojezična, napisana v slovenskem in španskem jeziku, in je nastajala na dveh celinah. Izdala jo je Rafaelova družba v sozaložništvu z založbo Družina iz Ljubljane. Ravnatelj Rafaelove družbe in urednik knjige Lenart Rihar je k sodelovanju povabil Mirjam Oblak, sourednico knjige, ki je poskrbela za uredniško delo na drugi

strani oceana. Na predstavitvenih večerih sta oba urednika tudi spregovorila o svojem delu in nastajanju monografije, Rihar predvsem o ideji in zasnovi, Oblakova pa je poslušalcem z veliko srčnostjo približala umetnikovo doživljanje sveta, njegovo vztrajnost in rezilientnost. Na pogovorih so se jima pridružili tudi Gregor Batagelj, avtor biografskega uvoda, Darja Prašnikar Cerar, tehnična urednica, ter akad. prof. dr. Milček Komelj v Gorici in pesnik Tone Kuntner na Igu.

Knjiga nam na skoraj tristo straneh predstavi umetnika zelo celostno. V začetnem tektovnem delu spoznamo njegovo življenjsko pot, ki sta jo zapisala Gregor Batagelj in Tomaž Rant, skozi umetniško kritičsko oceno pa je vrednotena tudi Grumova ustvarjalna pot. Impresije o njegovi umetnosti je zapisala slikarka Andrejka Dolinar Hrovat. Zelo dragocena in obširna je študija Grumovega ustvarjalnega opusa, ki jo je zapisal akad. prof. dr. Milček Komelj, izjemen poznavalec slovenske umetnosti in kulture, ki ga je Grumov umetniški opus navdušil. Celoten besedilni del knjige je obogaten s slikovnim gradivom – tako s fotografijami utrinkov iz življenja g. Marjana od rane mladosti naprej kot s fotografijami detajlov umetniških del. Za lepe fotografije sta poskrbela fotografinja Lučka Oblak Čop v Argentini in Tamino Petelinšek za dela, ki so v zasebni lasti v Sloveniji.

Osrednji del knjige predstavlja izbor Grumovih del. Knjiga nas z bogatimi fotografijami umetnin popelje skozi avtorjevo dožemanje sveta. Skozi posnetke detajlov se pokaže njegovo mojstrstvo v oblikovanju, začutimo, kako ga nagovarja usoda slehernega človeka – tako njegova neboljnost kot uporništvost. Še posebej pretresljiva so tista dela, ki se dotikajo

v Šentjoštu sta razstava in predstavitev potekali v čudovitem ambientu cerkve Sv. Jošta, 27. 6. 2025

slovenske polpretekle zgodovine, ki je tako zaznamovala njegovo družino. Skozi umetniško govorico upodablja strahote tistega časa, opozarja na slovenski holokavst in eksodus ter pričuje o resnici izpred osemdesetih let.

Na nekaj straneh pa so predstavljena tudi slikarska dela Noemi Beatriz Corvalán, njegove žene, ki jo g. Marjan izredno ceni in spoštuje tudi v umetniškem smislu. Skupaj z ženo vodita kompleks Kulturni center – Muzej Conventillo Marjan Grum –, ki je tako dom kot ustvarjalni atelje in prostor kulturnega dogajanja v La Boci.

Še posebej ganljivi sta bili premierna predstavitev v Peterlinovi dvorani v Trstu in na domačem Igu. Slednji je rojstni kraj tako umetnika Marjana Gruma kot Toneta Oblaka, očeta urednice, ki nam je prenesla tudi očetove srčne pozdrave in hvaležnost, da je ob osemdesetletnici begunstva nastala knjiga o umetniku. V Trstu pa se je zbralo zelo veliko argentinskih Slovencev, ki s svojo odprtostjo, veseljem in optimizmom, predvsem pa ljubeznijo do Slovenije širijo poseben žar vsem okoli sebe. Tako tudi zares lepa in bogata umetniška monografija prinaša preplet slovenske likovne tradicije z barvitostjo in temperamentom južnoameriškega sveta v naše domove.

Darja Prašnikar Cerar

OkrOgle OBLETNICE | Maks Osojnik (1913 - 1995)

Pred 30 leti, 18. avgusta 1995 je v San Justu (Buenos Aires) umrl Maks Osojnik, pesnik, pisatelj, dramaturg ter aktiven javni in kulturni delavec v slovenski skupnosti v Argentini.

Maksimilijan Osojnik se je rodil 24. septembra 1913 v Podpeci, v župniji Črna v Mežiški dolini na Koroškem kot drugi otrok sedemčlanske kmečke družine. Po osnovni šoli je Maks želel v gimnazijo, a ni bilo denarja. Šele pri petindvajsetih letih se je vpisal v kmetijsko šolo v Št. Juriju in jo tudi končal. Sledila je vojaška služba v Srbiji in nemško vojno ujetništvo v Grčiji, Makedoniji, Bolgariji, Romuniji in Nemčiji. Po vrnitvi na dom je kmalu prepoznal pravi obraz komunistične Osvobodilne fronte in se pred partizani umaknil v Vetrinje. Nižjo gimnazijo in malo

maturu je opravil v begunskih taboriščih Lienzen in Spittal.

Leta 1948 se je poročil s Francko Bidovec, konec istega leta pa se je izselil v Argentino. V družini se je rodilo 6 otrok.

Ob vsem težkem življenju je bil stalno povezan s slovensko skupnostjo. Sodeloval je pri Čebelici, Družabni pravdi, Katoliški akciji in Vincencijevi konferenci ter sodeloval pri širjenju slovenskega tiska.

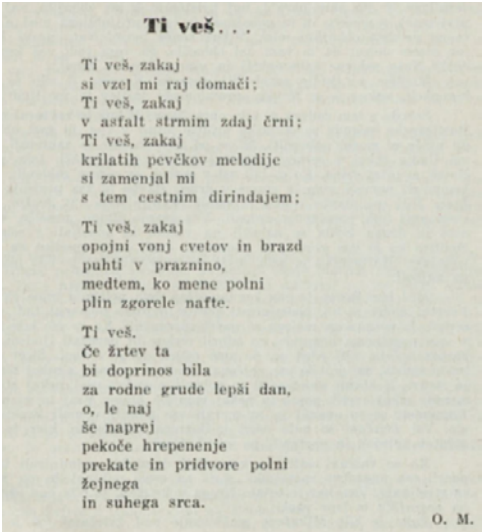
Že kot otrok je Maks veliko bral. A tudi pisati je začel zelo zgodaj, na žalost so mu pa Nemci požgali ne samo polne skrinje hranjenih knjig, temveč tudi mnogo rokopisov pesmi, črtic in iger. Igro Roparski poglavar so v takratnem Guštanju vendarle uspeli postaviti na oder. V Sloveniji je napisal drame Mejniki, Boj za svobodo in Bratovska pravda.

V Argentini je pisal pesmi, črtice in drame, ki jih je objavljaval v časopisih Naš dom, Koroška kronika, Družina in dom ter v revijah Duhovno življenje, Meddobje in Vestnik.

Najvažnejše povesti, ki jih je Maks Osojnik napisal v Argentini so: V nove zarje, Babilon, Rod izpod skal in Izlet v vesolje (izdala Mohorjeva družba v Celovcu). Napisal je tudi vrsto dram, tako za odrasle - Osojski mutec, Zaton slave, Planinske rože, Turjaška Rozamunda, Ilirska tragedija, Knezov zet, Družinska kronika, Zadnji dnevi Jeruzalema - kot za otroke: Zaklad (igrana v San Justu in v Slovenski hiši leta 1962), Praprotno seme

(igrana v San Justu leta 1980), Prekleti grad, Mlado kraljestvo, Žalostna kraljična, Jaslice, Dežela Bi-Ba-Bo (igrana v San Justu leta 1994) in Kralj Matjaž. Napisal je tudi veseloigro Lovci in lovci ter misijonski igri Črni cerkovnik in Duh veje, koder hoče. Zlasti je rad sodeloval pri Balantičevi šoli v San Justu ter pomagal pri raznih šolskih prireditvah.

Po uprizoritvi drame Praprotno seme je v Svobodni Sloveniji tako poročal dr. Tine Debeljak: »Nato je stopil na oder dramatski pisatelj Jože Vombergar in predstavil Sanjuščanom njihovega pisatelja Osojnika, ki so ga domačini kot takega dozdale malo poznali. Iz tega prikaza smo pravzaprav šele izvedeli o njem in njegovem literarnem delu. Kot koroški rojak iz Raven je z najboljšimi uspehi končal kmetijsko šolo, v taborišču pa nižjo gimnazijo in potem celo sam učil gospodarske in prirodoslovne predmete na istem zavodu, doker ni prišel v Argentino, kjer je začel z novim obrtniškim „poklicem“. Tu se je spet oprijel peresa ter

je napisal npr. otroško igro Zaklad, za katero je dobil prvo nagrado pri razpisu Mohorjeve družbe v Celovcu. Ta igra je bila igrana na slovenskih odrih tudi v Argentini. Današnja premiera Praprotnega semena je torej njegovo drugo odsko uprizorjeno delo. Vombergar je omenil nato celo vrsto proznih zasnutkov, ki jih ima Osojnik, deloma izvršenih, deloma v delu; tako povest iz naselitve Slovencev iz sedanje Slovaške v današnji življenjski prostor, in druge. Tudi odrske prizore. Želimo mu, da bi mu uspelo spraviti tudi v tisk te zasnove ali pa na naše odre. Vsekakor je govornik s tem govorom prikazal skromnega in malo znanega pisca njegovim lastnim domačinom in nam, ki smo bili veseli te predstavitve.«

Pripravil: Jože Jan

Viri: Svobodna Slovenija, Duhovno življenje, Maks Osojnik - Izlet v vesolje, Vestnik

Mladinski dan v Slovenski vasi